

Nyhedsbrev nr. 1 December 2014

Redaktion: Kim Frederichsen (ansvarshavende), Gunvor Andersen, Karsten Fledelius

Indholdsfortegnelse:

- 1. Redaktionen har ordet**
- 2. Nyt fra afdelingerne**
- 3. Rejseindtryk fra Moskva – Grundtvig og Rusland III**
- 4. Invitation til deltagelse i Dansk-Russisk Grundtvig Netværk**
- 5. *Storfyrstinde Olga i eksil***
- 6. Provinskonferencen på Næstved Gymnasium**
- 7. Den 26. Ruslandskonference på Christiansborg**
- 8. Karstens klumme**
- 9. Strategisk fundament**
- 10. Konference om Rusland-Ukraine krisen**
- 11. Russiske spor gennem 1000 år**
- 12. Brochure om dansk-russiske forbindelser**
- 13. Foreningens filmsamling**
- 14. Næste nyhedsbrev**

Redaktionen har ordet

Det er med stor glæde, at redaktionen kan præsentere den førte udgave af landsforeningens nyhedsbrev.

På Landsmødet på Skanderborg Vandrehjem blev der fra de delegeredes side udtrykt ønske om at øge sammenhængskraften mellem lokalafdelingerne. Det blev i den forbindelse bragt i forslag, at Landsforeningen burde udsende et nyhedsbrev til medlemmerne i alle afdelingerne.

Redaktionen er glade for at kunne præsentere resultatet af arbejdet med at realisere landsmødets forslag i skikkelse af nærværende elektroniske nyhedsbrev, som det forventes at udsende 2 gange årligt eller efter behov.

I nyhedsbrevet er det hensigten at bringe artikler fra de respektive lokalafdelinger, landsformanden for sin faste spalte – denne gang om Ukraine – mens et andet fast punkt bliver et nyt projekt på tværs af afdelingerne.

God fornøjelse med nyhedsbrevet.

Husk, at du altid kan læse aktuelle nyheder om Rusland på Landsforeningens hjemmeside (www.dkrus.dk).

Nyt fra afdelingerne

Region Hovedstaden:

Dansk-Russisk Forenings afdeling i København, der dækker Region Hovedstaden, er foreningens ældste og største afdeling.

Vi afholder hvert år ca. 12 arrangementer for medlemmer og andre interesserede, som regel med gratis adgang. Arrangementerne er af forskellig karakter. Foredrag og debattmøder holdes i Russisk Center for Videnskab og Kultur i Vester Voldgade 11. Foredragene kan være om russisk kunst, kultur og historie, hvor vi får eksterne kyndige folk til at fortælle, eksempelvis ” Gennadij Aigi – tjuvasj, russer og digter”, ”Russisk Alaska”, ”Den transsibiriske Telegraflinje”.

Debatmøderne er om aktuelle politiske og samfundsmæssige spørgsmål, også her med typisk eksterne professionelle personer – f.eks. ”Den russiske NGO-Verden”, ”Gorbatjov – Vestens yndling, Sovjetunionens negative helt”, ”Danmark, Rusland og Arktis”.

Vi har også nogle traditionelle sociale arrangementer, som holdes uden for Russisk Kulturcenter.

Hvert år fejrer vi kvindernes internationale kampdag 8. marts med et lørdagsarrangement i værestedet Nabo Østerbro, hvor der er dansk-russisk buffet og en kvindelig festtaler.

Den første lørdag i juni afholder vi foreningens skovtur eller sommerudflugt. Skovturen går til Dyrehaven nord for København, hvor de medbragte madpakker indtages, og slutter på Dyrehavsbakken med kaffe, æbleskiver og solbærrøm. En sommerudflugt afholdes hos et medlem med have.

Den sidste lørdag i september har vi svampetur i Grib Skov under kyndig vejledning. Turen slutter af med fælles frokost ved Grib Sø.

Den første lørdag i december arrangerer vi julestue i værestedet Nabo Østerbro med dansk-russisk julebuffet og gløgg. Julestuen krydres med russisk musikalsk underholdning.

Ved alle sociale arrangementer sørger bestyrelsen for russisk vodka.

Vi afholder vores årlige generalforsamling i slutningen af marts måned i Nabo Østerbro. Der slutes af med fælles kaffebord og lodtrækning om en flaske vodka.

Arrangementerne planlægges så vidt muligt for et halvår ad gangen og annonceres ved brev eller mail til medlemmerne samt på afdelingens hjemmeside på www.dkrus.dk.

Region Sjælland:

Vi har haft et travlt efterår, især fordi ”Grundtvig og Rusland III” i Moskva den 24.-28. september tog utroligt meget tid at forberede, gennemføre og efterbehandle; ikke mindst rapportskrivningen slugte timer. Rapporten kan læses på landsforeningens hjemmeside www.dkrus.dk, se ”Grundtvig og Rusland i Moskva”. Vi har – især fra russisk side – modtaget gentagne ønsker om et ”Grundtvig og Rusland IV”, og vi har lavet nogle forsigtige sonderinger mht. hvilke muligheder der er. Mere om dette i næste nyhedsbrev.

Foruden Grundtvig - konferencen har vi i efteråret haft arrangementer med Jon Kyst, som talte om ”Mit liv med Rusland” og Niels Svejstrup, som satte fokus på ”Hermod Lannung”. Vi har desuden stået for den regionale Ruslandskonference, som fandt sted på Næstved Gymnasium den 7.

Husk, at du altid kan læse aktuelle nyheder om Rusland på Landsforeningens hjemmeside (www.dkrus.dk).

november. Den omstales et andet sted i dette nyhedsbrev. Køge Gymnasium, hvis russisklærer og russiskstuderende deltog i konferencen, har meldt interesse for kontakt med skole nr.865 i Moskva, som gerne vil have en dansk samarbejdspartner.

Forårets aktiviteter består af et foredrag ved Bernadette Preben-Hansen om "En dansk familie i det russiske smøreventyr 1899-1935" (27/1), et foredrag ved Alex Fryszman om "Kaukasus – geografisk, historisk/politisk og litterært" (3/3) og et foredrag ved Brita Kvist om "Rusland set udefra og indefra" (23/4). Den årlige generalforsamling finder sted den 3/3 – forud for Alex Fryszmans foredrag.

Region Nordjylland:

Aalborg-afdelingen forventer at afholde sin traditionsrige Nytårsfrokost fredag d. 30. januar.

Region Midtjylland:

I anden halvdel af 2014 har vi i Aarhus afdelingen primært haft fokus på krisen mellem Rusland og Ukraine.

Cand. mag. Kristian Lambertsens bud på udviklingen var hovedsageligt set ud fra et historisk perspektiv. Hvor Putins rolle som statsleder blev vurderet i relation til denne udvikling. Det blev især understreget, hvorledes man i Vesten har haft en kedelig tendens til at mistolke budskaberne fra den store nation, der samtidig har følt sig truet af Natos massive fremmarch mod øst. Tidligere søgte Putin samarbejde og strategisk partnerskab med Vesten. Men omkring 2003 skete der et skifte i retning af en mere anti-vestlig politik. Putin og den regerende russiske elite indså, at målet at blive en strategisk partner med USA og Europa var en illusion. En indsigt der ikke ligefrem er frugtbar for et fremtidigt forhold, men netop en manglende anerkendelse fra Vesten, der har ført til denne politik, hvilket udtrykkes i betegnelsen "det suveræne demokrati, og i disse tanker ligger

Husk, at du altid kan læse aktuelle nyheder om Rusland på Landsforeningens hjemmeside (www.dkrus.dk).

forestillingen om en russisk stat, som må beskytte sig selv mod Vesten, og som gør det bedst ved at afvise fremmed indflydelse. Årsagen til, at flertallet af russerne støtter op om denne strenge diskurs er, at Putin har sikret økonomisk vækst lige fra Sibirien til Moskva. Brød og kaviar er vigtigere for den enkelte russer end huller i demokratiet.

Adjunkt Jacob Tolstrup fra Institut for Statskundskab ved Aarhus Universitet præsenterede et power point oplæg, der til forskel fra Kristians indlæg var betydelig mere kritisk i forhold til udviklingen i Rusland. Jacob påpegede den negative tendens indenfor medierne, der mere og mere styres i en forkert retning med et manipulerende fordrejet billede af vestens intentioner. Han har skrevet en bog om, hvorfor og hvordan Rusland har travlt med at stække udviklingen af demokrati i nabostaterne. Rusland har på intet tidspunkt støttet op om udviklingen i et land, som forsøger at demokratisere. Samtidig påpegede han, at det ikke var Putin alene, der har stået for den politik. Det er en politik, Rusland har ført siden 1990'erne

Desuden havde vi et oplæg af forfatteren Stig Dalager, der fortalte om sit arbejde med den nye roman *Rejse uden Ende*, der udkommer i foråret 2015. Den kun 31-årige Raoul Wallenberg blev af den amerikanske flygtningeorganisation War Refugee Board i 1944, i samarbejde med det svenske udenrigsministerium, udset til en mission i Budapest 1944. Midt under nogle af de værste jødeforfølgelser skulle han redde så mange ungarske jøder som muligt. Man regnede med, at han højst ville kunne sikre livet for et par hundrede, men han endte med - med livet som indsats - i samarbejde med den schweiziske konsul Carl Lutz, at redde livet for omkring 100.000 midt i krigens helvede. Stig fortalte også om hans efterfølgende dramatiske arrestation af den sovjetiske sikkerhedstjeneste under Stalin og om spekulationerne om hans "forsvinden" som fange i det sovjetiske Gulag-fange-system. Romanen har allerede før sin danske udgivelse vakt stor international forlagsinteresse.

Region Syddanmark:

Foreningen sluttede som altid foråret år på bedste traditionelle vis med en udflugt til Rosengården. Efter sommerpausen har vi gennemført afholdt et arrangement om måneden i løbet af efteråret. Vi har været i zoologisk have og høre om den sibiriske tiger, Bent Jensen har holdt foredrag med udgangspunkt i det omdiskuterede værk *Ulve, får og vogtere*, Karsten Møller om den aktuelle situation med Rusland og Ukraine, inden sæsonen sluttede med et velbesøgt foredrag om ikoner af sognepræst og kunsthistorier Anne-Mette Gravgård.

Første halvår 2015 vil starte lige så traditionelt med generalforsamling og nytårsfrokost, inden vi i løbet af foråret sætter ved offentlig foredragsrække sætter fokus på nogle af de store skikkelser indenfor russisk litteratur, inden vi skal høre nærmere om den unikke samling af russiske uniformer fra zartiden, der i dag opbevares og delvist udstilles på Tøjhusmuseet. Og endelig vil ringen slutes lige så traditionsrigt, som det blev indledt – med en forårsudflugt til Rosengården.

Husk, at du altid kan læse aktuelle nyheder om Rusland på Landsforeningens hjemmeside (www.dkrus.dk).

Rejseindtryk fra Moskva – Grundtvig og Rusland III

Dansk-Russisk Forening i Region Sjælland har tidligere afholdt to seminarer/konferencer om Grundtvig og Rusland på dansk grund, nemlig i marts 2012 på Udby Kro og i Udby Præstegård og i august 2013 i Herskabsstalden på Rønnebæksholm uden for Næstved.

I efteråret 2014 vovede arrangørerne så at gennemføre en dansk-russisk konference i Moskva med efterfølgende studiebesøg.

Nedenfor følger uddrag af flere af deltagernes rejseoplevelser.

Et fyldigt materiale om Grundtvig og Rusland III herunder deltagernes slutrapport, hvorfra rejsebeskrivelserne stammer, og de mange rejseoplevelser findes på Landsforeningens Rejseforum. Medlemmer, der har rejst i Rusland opfordres til at indsende rejsebeskrivelser, fotos, nyttige tips eller andre betragtninger til foreningens rejseforum.

Gunvor Andersen: ”Hvad man kan nå på tre dage i Moskva”:

Vi ankom til Moskva ved 17-tiden, russisk tid den en 24. september. Tidlige næste dag begyndte konferencen om ”Grundtvig og Rusland III”. Den fandt sted på Moskvas humanistiske og økonomiske institut og samlede om formiddagen

ca. halvtres deltagere; om eftermiddagen sluttede sig yderligere et par hundrede unge studerende til forsamlingen. Instituttets rektor, L.A. Demilova, og ambassaderåd Steen Nørlov åbnede konferencen. Alla Nazarova fungerede som ordstyrer.

Steen Nørlov ønskede os i Grundtvigs ånd en god dialog og sagde, at han var imponeret over arrangementet, som i høj grad også passede sammen med den danske ambassades øvrige arrangementer for russisk – dansk samarbejde og forståelse.

Elisabeth Jørgensen: ”120 års skolejubilæum i Staraja Potlovka”:

Landsbyen er beliggende ca.650 km sydøst for Moskva.

Efter en 12 timers togrejse fra Moskva og 1 times bilkørsel, ankom vi (3 danskere og Lida [Sjkorkina – red.]) til landsbyen for at deltage i skolens jubilæumsfest.

N.M. Richter oprettede i 1894 2 sognekirkeskoler, 1 for piger og 1 for drenge. Hvis børnene kom langvejs fra, kunne de bo på skolen. Det var af stor betydning for bøndernes børn, at de fik undervisning i forskellige fag.

Skolen tilhørte N.M. Richter indtil revolutionen.

I mellemkrigsårene var der en dansklærerindeansat på skolen. Hun hed Laura Maksimovna Holmgren og underviste i tysk og geografi. Hun døde i1953 og hendes grav er den eneste, som er tilbage på den gamle kirkegård.

I dag har skolen 78 elever og der er ansat 13 lærere. Når eleverne har sluttet skolen, kan de fortsætte på universiteter og lignende.

Det var festligt at være med til jubilæet, hvor mange tidligere elever mødte op, medbringende gaver - og i taler lovpriste skolen.

Husk, at du altid kan læse aktuelle nyheder om Rusland på Landsforeningens hjemmeside (www.dkrus.dk).

Jørgen Hinsby: ”Staraja Potlovka, en landsby i Rusland”:

Mange gange har jeg været i Rusland, men aldrig tidligere gjort ophold i en landsby så fjernt fra storbycivilisationen. Forskellen mellem storby og land er her som forskellen mellem to århundreder. Som kommer man billedligt talt 75 år tilbage i tiden. Stedet er meget fattigt og præget af forfald. I størst mulig udstrækning producerer man selv de basale fødevarer grøntsager, frugt, kød og mælk. Prydhaver er her et ukendt begreb. Når man ser bort fra de steder, hvor der dyrkes grøntsager, er der overalt vildtvoksende gevækster af buske, krat, græs og ukrudt. De fleste af husene er bygget i den traditionelle russiske ”bjælkehytte stil”, af hvilke nogle er velholdte med blåmalede rammer omkring vinduerne, medens andre befinder sig i en mere eller mindre fremskreden tilstand af forfald. Undertiden med truende og jordsøgende hældninger. På jordlodderne til de enkelte huse går kaglene høns frit omkring, og nogle steder kan man se en ko ligge og tygge drøv.

HUSK at du kan læse mere om rejseoplevelserne, konferencen og se billeder på Landsforeningens hjemmeside: http://dkrus.dk/nydkrus/rejseforum/index_rejseforum.htm

Indbydelse til Grundtvig og Rusland – netværk

Dansk-Russisk Forening i Region Sjælland vil gerne oprette et netværk omkring aktiviteter, som ligger i forlængelse af vores Grundtvig og Rusland - konferencer (Udby Kro, 1912, Rønnebæksholm, 2013, og Moskva, 2014). Til dem, som tegner sig som interesserede i dette netværk, vil vi rundsende idéer til nye aktiviteter, efterlyse / tilbyde foredragsholdere og kontakter, annoncere relevante foredrag / seminarer / konferencer, omtale bøger af interesse for området osv. osv. Alle, som er med i netværket, kan få indlæg optaget i rundsente skrivelser. De, som kunne tænke sig at være med, bedes indsende navn, adresse, telefon (fastnet / mobil), e-mail adresse, evt. organisation til

grundtvig@dkrus.dk

Du kan også tilmelde dig online via dette [link](#). Husk at trykke **SEND!**

Husk, at du altid kan læse aktuelle nyheder om Rusland på Landsforeningens hjemmeside (www.dkrus.dk).

Storfyrstinde Olga i eksil

Så er årets julegave udkommet:

Anne Hedeager Krag, Kim Frederichsen og Karsten Fledelius har i fællesskab skrevet bogen *Storfyrstinde Olga i eksil* om den sidste zars søster, Olga Aleksandrovna Kulikovskaja (født Romanova).

Bogen er udkommet på Poul Kristensens Forlag (<http://www.poulkristensensforlag.dk/product/storfyrstinde-olga-i-eksil-3263/>) og koster 125 kr. Spørg din lokale boghandler eller bestil direkte på forlagets hjemmeside.

Bogen blev præsenteret på et symposium i Czarens Hus i Nykøbing Falster mandag den 24. november.

Symposiet introduceredes med to You Tube videoer, dels om en af Olgas lærere udi malerkunsten, dels en gennemgang af Olgas liv fortalt i billeder.

Efterfølgende bød Karsten Fledelius velkommen og fortalte om baggrunden for bogens tilblivelse. Herunder takkede han især Olga Margrethe Leth, der havde stillet en række private breve skrevet af storfyrstinden, hendes gudmor, til rådighed for bogen.

Leif Plith Lauridsen fra Museum Lolland-Falster fortalte om historien bag Czarens Hus, der har sit navn efter Peter den Stores overnatning i huset. De tre forfattere perspektiverede derpå i kortere indlæg forskellige temaer, som arbejdet med bogen havde lagt op til. Symposiumet afsluttedes med en reception.

Husk, at du altid kan læse aktuelle nyheder om Rusland på Landsforeningens hjemmeside (www.dkrus.dk).

Ruslandskonferencen på Næstved Gymnasium

Dansk-Russisk Forening i Region Sjælland arrangerede årets regionale konference på Næstved Gymnasium og HF torsdag den 6. november 2014. Publikum bestod af elever fra Næstved Gymnasium, et besøgende russiskhold fra Køge Gymnasium samt en række af Dansk-Russisk Forenings egne medlemmer, i alt et par hundrede personer. Vores kontaktperson på skolen var Susanne

Brandbyge Nielsen, lektor i russisk samt Russisklærerforeningens formand.

Konferencens overskrift var "Godt naboskab og samarbejde på tværs af grænser", samme emne som følgende dags Christiansborg – konference. Konferencens første foredragsholdere var Rikke Helms, i 13 år leder af Det Danske Kulturinstitut i Riga og derefter i 10 år leder af Det Danske Kulturinstitut i Skt. Petersborg. På baggrund af sine mangeårige erfaringer med både Baltikum og Rusland fortalte Rikke Helms instruktivt og levende om "Den syngende revolution. Estlands, Letlands og Litauens vej fra Sovjetrepublikker til selvstændige EU-lande, 1990 – 2014". Hun viste et afsnit af DR2's dokumentar om de baltiske landes frihedskamp – med hende selv som guide. Til trods for filmkopiens dårlige kvalitet viste den på en fremragende måde den højspændte stemning under denne tid, euforien, sangfestivalerne, den 600 km

lange menneskekæde gennem de tre lande, de russiske kampvogne i gaderne, selvstændighedserklæringen den 20. august 1991. Begivenhederne blev perspektiveret fra et nutidigt synspunkt. Til slut fik vi en kompetent gennemgang af, de problemer balterne har mødt på vejen til EU-medborgerskab og frem til i dag: fjernelsen af KGB, tilbagetrækningen af Den Røde Hær, skabelsen af en ny forfatning, privatiseringen af den offentlige sektor, de sproglige, sociale og politiske problemer med de store russiske mindretal i de tre baltiske lande og landenes udsatte position som tidligere Sovjetrepublikker.

Efter frokost tog universitetslektor **Karsten Fledelius** hul på et nutidigt ømtåleligt problem mellem Rusland og EU / Vesten, nemlig "**Spillet om Ukraine**", som foredragsholderen havde kaldt sit oplæg. Indholdet i hans foredrag var ikke en gennemgang af den ukrainske krise fra A til Z, snarere et forsøg på at finde historiske, geopolitiske, religiøse og mytiske forklaringer på Ruslands / Putins alt større optagethed af en anti-vestlig drøm om et slavisk imperium, hvor man tager afstand fra

Husk, at du altid kan læse aktuelle nyheder om Rusland på Landsforeningens hjemmeside (www.dkrus.dk).

Vestens ”dekadente” værdier: Der blev bl.a. sat fokus på inspirationen fra den russiske højrefløjsfilosof Alexander Dugins teorier, indflydelsen fra den russisk-ortodokse kirke, interessefællesskabet mellem præsidenten og patriarken, ophøjelsen af den henrettede zarfamilie til helgener, dyrkelsen af det historiske perspektiv, Krims og Sevastopols mytiske betydning, det ”suveræne demokrati” som statsteori under Putin, civilisationskampen mellem østlige (kristne) og vestlige (dekadente) værdier, især i USA og England, den hårdhændede behandling af Pussy Riots protestaktioner i Kristus Frelser Kirken i Moskva, de vestlige landes følelige sanktioner, den faldende levestandard. Dette var nogle af de faktorer, som Karsten Fledelius nævnte som sprængfarlige incitament for russernes bevægelse i ”Spillet om Ukraine”.

Begge foredrag eksemplificerede på hver deres måde historieundervisning, når den er som bedst. Vi takker Næstved Gymnasium og HF for lån af elever og lokaler!

Gunvor Andersen

Den 26. Ruslandskonference

Fredag den 6. november – dagen efter konferencen i Næstved – afholdt Dansk-Russisk Forening sin 26. Ruslandskonference på lige så mange år i Fællessalen på Christiansborg. Årets tema var "Godt naboskab og samarbejde på tværs af grænser".

Til at belyse det tema havde Dansk-Russisk Forening og vores samarbejdspartnere samlet et kompetent panel.

Første mand på talerstolen var ambassaderåd Dmitrij Bukin, der på vegne af ambassadør Vanin holdt en key note tale om perspektiverne i det dansk-russiske samarbejde og i den første spørgerunde svarede godt for sig på de mange kritiske spørgsmål om russisk udenrigspolitik i dag. Efterfølgende rettede professor Aleksandr Segunin fokus på de mange regionale samarbejder, der for tiden pågår mellem ”Vesten” og Rusland – trods mediernes buldren på den store koldkrigsretoriske tromme – inden Niels Johan Juhl Nielsen afrundede første afdeling med en opfordring til at søge dialogen.

Efter en livlig spørgerunde var det tid til kaffepausen. Forfriskede vendte vi tilbage til de praktiske eksempler på velfungerende bilaterale og multilaterale samarbejder. Pensioneret leder af Det Dansk Kulturinstitut i Sankt Petersburg Rikke Helms gennem en lang række eksempler på vellykkede kulturarrangementer i Kulturinstitutets regi, inden professor Vladimir Lukanin sluttede af med at fremhæve det velfungerende internationale samarbejde om miljøbeskyttelse med udgangspunkt i Karelen. Lukanin og hans organisation arbejder i Danmark tæt sammen med Aarhus afdelingen. Til sidst trak landsformand Karsten Fledelius linierne og perspektiver fra dagens konference op og opfordrede som et centralt punkt til visumfrihed mellem Danmark og Rusland.

Husk, at du altid kan læse aktuelle nyheder om Rusland på Landsforeningens hjemmeside (www.dkrus.dk).

Konferencen fandt som altid sted med velvillig støtte fra Hermod Lannungs Fond, som vi skylder stor tak for igen i år at muliggøre konferencens gennemførelse. Uden denne støtte var det ikke muligt.

DRF har allerede fået tilsagn om støtte til næste års konference, hvor vi igen vil gå på tværs af den internationale stemning og retorik og retter fokus på Ruslands bidrag til verdenssamfundet.

Efter konferencen udfyldte deltagerne spørgeskemaer, der vil indgå i den endelige evaluering af konferencen sammen med foreningens samarbejdspartnere på det førstkommende Landsledelsesmøde.

Det er muligt at høre lyden og se flere fotos fra konferencen på foreningens hjemmeside: http://dkrus.dk/nydkrus/rus_konf/index_konf.htm

Karstens Klumme

Dansk-Russisk Forenings landsledelse har på sine seneste møder i Aarhus og København drøftet den tiltagende krise mellem Rusland, Ukraine og en lang række europæiske og andre ”vestlige” lande.

Man kan med stor bekymring konstatere, at det tillidsforhold, der gennem en årrække møjsommeligt er blevet bygget op mellem tidligere ideologiske modstandere, er gået ind i en afgørende krise pga. en lokal krise i Østeuropa. Der er tale om skuffede forventninger på begge sider, mellem Rusland og ”vesten”, og en voldelig konflikt mellem nært beslægtede naboer, som hidtil har kunnet leve fredeligt sammen, Ukraine og pro-russiske befolknings-elementer støttet fra Rusland. Det er den største internationale krise i Europa i 15 år, og en udfordring af hele det sikkerhedsmæssige system, som er blevet bygget op efter afslutningen af den Kolde Krig.

Ukraine er et meget sammensat land, som det tidligere Jugoslavien. Men mens det sidste gik til grunde i de voldsomme krige i 1990erne, forblev Ukraine samlet og fredeligt. Ikke uden indre spændinger og konflikter udadtil, men indtil 2013 stadig et samlet og kulturelt mangfoldigt, men samtidig desværre stadig et forgældet og elendigt styret land. Det folkelige oprør mod den russisk-støttede præsident Janukovitj omfattede i starten

utilfredse fra alle etniske grupper. Men siden er konflikten blevet både etnificeret og internationaliseret med både en politisk, en sproglig og en religiøs slagmark.

I slutningen af februar i år eksploderede situationen, Ukraines hidtidige præsident flygtede til Rusland, og ugen efter overtog uidentificerede personer ved trusler om våbenanvendelse magten på Krim, et delvist selvstyrende område med russisksproget flertal. Aktionen blev begrundet med, at det ukrainske parlament efter præsidentens flugt havde annulleret en sproglov, som sidestillede russisk med ukrainsk i områder med en betydelig russisk-talende befolkningsgruppe. Det var en urimelig provokation af det russiske mindretal, men fik ingen direkte betydning, at den midlertidige præsident nægtede at underskrive lovændringen – og det lokale parlament på Krim havde under alle omstændigheder kunnet forhindre dens gennemførelse på Krim. Men psykologisk fik den stor betydning – for russere, og pro-russere i Ukraine, kom den til at stå som et udtryk for de sande hensigter hos ”fascistoide” kræfter i Kiev: en tvangsukrainisering af den russisksprogede befolkning. Kupregeringen på Krim gennemførte i hurtig og hast en folkeafstemning om Krimens løsrivelse fra Ukraine uden international kontrol, Krim erklærede sig

Husk, at du altid kan læse aktuelle nyheder om Rusland på Landsforeningens hjemmeside (www.dkrus.dk).

uafhængigt, en ensidig handling som straks blev godkendt af Rusland, og dagen efter imødekom Moskva det nye Krim-styres anmodning om at blive en del af den Russiske Føderation. Kun få af FN's medlemsstater har indtil nu anerkendt den folkeretlige gyldighed af dette begivenhedsforløb, både EU-landene og USA protesterede, og Europarådets parlamentariske forsamling har siden suspenderet sine russiske medlemmers stemmeret. EU og USA har indført stadig bredere sanktioner mod individuelle russere og samarbejdsprojekter med Rusland, og Rusland har svaret bl.a. med importforbud af landsbrugsvarer fra EU-lande. Dette er sket i takt med de stadig voldsommere militære sammenstød mellem ukrainske regeringsstyrker og pro-russiske separatister i det østlige Ukraine.

Oprøret i øst er blevet afgrænset, men er på ingen måde ophørt, heller ikke hjælpen til oprørerne fra Rusland, selv om det fra officiel russisk side fastholdes, at man ikke er en del af krigen, og at det kun er frivillige, som kan træffes som kombattanter på den anden side af grænsen. Om den våbenhvile, der lige er indgået, kan holde i længden, kan kun tiden vise.

Ruslands leder Putins popularitet er vokset stærkt i Rusland, men raslet ned mange steder i udlandet. Lige som den russiske rubels kurs, som er stadigt faldende. Fjendebillederne vokser frem i de offentlige medier i både øst og vest.

Det er en illusion at tro, at sanktionsvåbnet vil være særlig effektivt på kort sigt til noget af siderne, der er kun én sikker vinder af krisen: Kina.

Krisen udstiller i virkeligheden både EU's og Ruslands svagheder. Det er klart at der ikke er en militær løsning på den i form af en væbnet ukrainsk generobring af Donetsk og Luhansk. Det har russerne effektivt sat en stopper for. Både dette og indlemmelsen af Krim kan fra russisk side begrundes med R2P-princippet,

Responsibility To Protect – legitimiteten af, at man udefra griber ind i en konflikt, når en lokal befolkningsgruppe bliver alvorligt truet af moderstatens regering. Og det er den trussel fra regeringen i Kiev, Moskva og pro-russerne i Østukraine og på Krim påberåber sig. Under henvisning bl.a. til Kosovo-konflikten mellem NATO og Serbien. Et andet element i den russiske argumentation er de overtrådte aftaler siden 1990erne. De har godt nok kun været mundtlige tilsagn, men da Tyskland blev genforenet, blev det fra vestlig side antydnet, at man ikke var ude på at ændre magtforholdene i Europa. I 1994 opgav Ukraine sine atomvåben mod en garanti for sin territoriale sikkerhed. I 1990erne var der en udbredt forventning om, at de nye lande, som opstod efter Sovjetunionens opløsning, ville få en status som neutrale lande, som det var tilfældet indtil 1995 med Østrig og Finland. Men i 2004 var ikke blot disse to lande, men også de tre baltiske samt Polen, Ungarn, Tjekkiet, Slovakiet og Slovenien medlemmer af EU, og alle 8 er tilmed også blevet medlemmer af NATO. 2007 kom yderligere to gamle ”øststater” med i både NATO og EU: Rumænien og Bulgarien. 2008 fulgte så den kortvarige, men åbne krig mellem Rusland og Georgien, hvor den ukrainske præsident truede med at give flådestøtte til Georgien – og det ikke var nogen hemmelighed, at den daværende georgiske præsident havde nær tilknytning til kredsen som den republikanske præsidentkandidat, senator McCain, som i øvrigt nu igen er med i koret af koldkrigsstemmer fra amerikansk side. I den nuværende krise er EU blevet en hovedaktør. Den udløstes af krisen omkring associeringsaftalen for Ukraine, som Rusland var imod, men den alvorligste optrapning fandt sted, efter at man fra EU-side afslog det russiske forslag om trepartsforhandlinger mellem præsident Janukovitj, EU og Rusland om en løsning af krisen, herunder Ukraines store gæld til Rusland for olie og gas og bl.a. derfor truende økonomiske kollaps. En fælles optræden ville have gavnet både EU, Rusland

Husk, at du altid kan læse aktuelle nyheder om Rusland på Landsforeningens hjemmeside (www.dkrus.dk).

og Ukraine. I stedet har vi nu en krise, hvor alle direkte involverede før eller senere bliver tabere, men først og især lokalbefolkningen i de omstridte dele af Ukraine og de russiske NGOer, som i stigende grad rammes af regeringens mistænksomhed over for alt, hvad der kan tolkes som fremmed indblanding og ”vestlig smitte”.

Alvorligst vil det være, hvis konflikten yderligere eskaleres og de personlige kontakter via handel, turisme, kulturudveksling og sport bliver hæmmet eller umuliggjort. For når diplomatiet slår fejl, er det gennem de mellemfolkelige kontakter, at muligheden for en bedring viser sig. En af de store gevinster af Berlin-murens fald i 1989 og Sovjetunionens opløsning i 1991 har netop været Ruslands fulde integration i det globale fællesskab, og den er voldsomt udfordret af den aktuelle krise.

Det tager mange år at overvinde virkningerne af en langvarig handelskrig. Alene af den grund bør der så hurtigt som muligt findes en løsning på krisen. Men også lokalt haster det. Med al sympati, man kan nære for den ukrainske hærs forsvar for sit nationale territorium, er den nuværende borgerkrig utrolig omkostningsfuld for civilbefolkningen i de østukrainske udbryderområder. Efter alt at dømme sker der menneskeretskrænkelser fra begge sider i konflikten, og civilbefolkningens tabstal er kraftigt stigende. Dette giver yderligere ved på bålet under den informations- og propagandakrig, som udfolder sig med stigende intensitet. Erfaringen fra det tidligere Jugoslavien burde have lært alle, hvor situationer kan ændre sig, og hvor svært det kan være at få ”ånden tilbage i flasken”, når den først er sluppet løs. Fra det tidligere Jugoslavien ved vi også, hvor vanskeligt det kan være i praksis at kontrollere selvbestaltede krigere – de kan sagtens vende sig mod deres beskyttere og spænde ben for deres politik. I tilfælde Bosnien og Kroatien endte det med, at de selvbestaltede blev sat uden for døren under forhandlingerne. Men inden dette foregik, var

der sket ganske forfærdelige overtrædelser af menneskerettighederne. Det er det, det gælder om at undgå i den aktuelle situation i Ukraine. Det er klart et nærliggende synspunkt, at man må reagere over for selvtægt i international politik. Men hvis ikke der hurtigt etableres tålelige praktiske løsninger på de opståede konfliktsituationer, risikerer langtidsvirkningerne at blive langt mere alvorlige end den oprindelige konflikt. Det er ikke smukt med ”frosne konflikter” som dem på Cypern, i Bosnien, i Georgien, Aserbajdsjan og Moldova. Men de giver dog mulighed for at komme videre ad mere fredelig vej. En fortsat væbnet konflikt i Ukraine vil kun virke undergravende både lokalt, regionalt og internationalt. Derfor er en effektiv dialog mellem de centrale aktører mere nødvendig end nogensinde, hvis der skal skabes humanitært tilfredsstillende forhold i regionen og en genopretning af tilliden mellem stormagterne, herunder EU og Rusland.

I denne forbindelse ligger der en vigtig ressource i det fortsatte NGO-samarbejde omkring Østersøen. NGO-Østersønetværket holdt møde i juli i Turku, og der kunne man enes om en resolution med tilslutning fra delegaterne fra både EU-landene og det nordvestlige Rusland. Det er i den aktuelle situation af afgørende betydning at modvirke mediernes tendens til at piske følelserne op og fastholde og styrke det levende samarbejde over grænserne mellem lokalsamfundene, som har udviklet sig gennem de sidste 25 år, sådan som Nordisk Ministerråd, EU og Europarådet har gjort gennem hele perioden efter kommunismens fald i Østeuropa. Det er vigtigt at huske på, at det var kontakterne mellem de vestlige civilsamfund og det russiske, som skabte grundlaget for, at den kommunistiske Sovjetunionen brød sammen på fredelig vis. Både opfølgningen på Helsinki-aftalen af 1975 og Next Stop Sovjet bevægelsen var led i en opbygning af tillid og personlige kontakter. Det er de samme kontakter, som skal sikre, at det

Husk, at du altid kan læse aktuelle nyheder om Rusland på Landsforeningens hjemmeside (www.dkrus.dk).

nuværende risikable udvikling i flere af Sovjetunionens efterfølgerlande, herunder Rusland selv, igen bliver vendt til et positivt, innovativt og gensidigt gavnlende samarbejde over grænser. Det er en del af baggrunden for Dansk-Russisk Forenings over 25 år gamle initiativ med årlige Ruslandskonferencer på Christiansborg, som var inspireret af Mikhail Gorbatsjovs tanker om "Det Europæiske Hus" og finansieret af Hermod Lannungs Fond til støtte for arbejdet for en styrkelse og videreudvikling af De Forenede Nationer, og det nyere initiativ "Grundtvig og Rusland", hvor den tredje konference i rækken afholdes i Moskva 24.-28. september i år – lige som tidligere med deltagelse både fra russisk og dansk side og finansieret af Folmer Wisti Fonden for International Forståelse. N.F.S. Grundtvig har givet ideer til en ikke-aggressiv patriotisme bygget på et bredt folkeligt, oplyst fundament inspireret af kristne værdier. Derfor er temaet "Grundtvig og Rusland" så vigtigt at følge op på. Både Grundtvigs folkeoplysningstanker og hans af de gamle græske kirkefædre inspirerede poetiske teologi passer fint ind i en russisk sammenhæng. Det samme gælder hans stærke vægt på mundtligheden som et middel til interaktion mellem levende mennesker (sangen, fortællingen, dialogen), mytens og historiens betydning som udgangspunkt for refleksion og samtale, og frivilligheden som den vigtigste motivation for personligt engagement. I kraft af et tæt dansk-russisk samarbejde siden begyndelsen af 1990'erne har allerede i 2004 mere end 300 lærere og administratorer fra hele Rusland været i Danmark for at studere demokrati, forvaltningspraksis, uddannelsessystem og folkeoplysning. På samme tidspunkt havde 50 russiske studenter været på højskoleophold i Danmark. Disse besøg var tidligere

finansieret af den nu nedlagte Demokratifond, nu har forskellige private fonde taget over. Som et fællestræk ved de russiske kollegers efterfølgende rapporter fremgår, at de som et særkende ved det danske undervisningssystem konstaterer, at det overordnet baserer sig på en anti-autoritær tankegang, der tilgodeser det enkelte individs personlighed. Deres konklusion er, at den danske tradition for uddannelse og folkeoplysning derfor rummer yderst effektive midler til bekæmpelse af politisk apati og almen modløshed. Dansk-Russisk Forening anser det for bydende vigtigt, at vi fra dansk side stadig er villige til fordomsfrit at dele disse værdier med vore russiske partnere. Og det er en glæde at konstatere, at der hvert år er omkring 50 russiske repræsentanter for frie uddannelsesinstitutioner fra Stillehavet til Kaukasus og Østersøen, som mødes på Vartov i Det Danske Kulturinstituts regi for at udveksle erfaringer indbyrdes og med deres danske partnere.

Den nuværende krise bør gøre os bevidst om, at fællesskabet mellem Rusland og det øvrige Europa er en helt afgørende forudsætning for kontinentets fremtid og en uundværlig ressource for videreudviklingen af frihed og velfærd i alle dele af det kontinent, som har lidt så store tab i menneskeliv og kulturelle værdier siden den krise, som førte det ud i den store katastrofe for 100 år siden – en begivenhed som aktuelt markeres ved en udstilling og konference om krigsfanger i Danmark under Første Verdenskrig på Det Kgl. Bibliotek i København. Rusland er vores store nabo – både i Østersøen og Arktis – og været en del af vores verden i over 1000 år.

Strategisk fundament

På baggrund af input fra Landsmødet har Landsledelsen udarbejdet et strategisk fundament for foreningen, der kan læses på Landsforeningens hjemmeside: http://dkrus.dk/nydkrus/om_foreningen/om_index.htm

Husk, at du altid kan læse aktuelle nyheder om Rusland på Landsforeningens hjemmeside (www.dkrus.dk).

Konference om Rusland-Ukraine krisen

Fredag den 23. januar afholder en kreds bestående af Den danske Helsinki-komité, FN-Forbundet, Dansk-Russisk Forening København, Dansk-Ukrainsk Selskab og Institut for Tværkulturelle og Regionale Studier en konference om krisen mellem Rusland og Ukraine og dens betydning for forholdet til det  vrige Europa. Der vil være danske, russiske og ukrainske oplægsholdere. Entre 50 kr. Konferencensprog: Engelsk. Nærmere information om tilmelding vil blive udsendt.

Russiske spor gennem 1000 år

På  rets Landsmøde blev der fra flere sider udtrykt ønske om at starte projektet ”Russiske spor gennem 1000 år”, der skal undersøge, hvilke spor Rusland har sat sig i Danmark gennem de sidste 1000 år.

Alle medlemmer af foreningen på tværs af afdelingerne er meget velkomne til at deltage.

Projektkoordinator er Anne Hedeager Krag, og interesserede kan kontakte Anne via e-mail: a.hedeager@gmail.com

Brochure om dansk-russiske forbindelser

Et andet projekt i samme dur, som der er blevet arbejdet på siden Landsmødet i 2012 er et nyt Ruslandsh fte.

H ftet sætter fokus på de mellem menneskelige kontakter og vil indeholde artikler om foreningens historie, Storfyrstinde Olga, russiske kirker i Danmark og Folkekirkens Nødhjælps arbejde i Rusland, russiskundervisning i Danmark og danskundervisningen i Rusland, dansk nødhjælp til krigsfanger i Rusland under Første Verdenskrig og hjælp til russiske krigsfanger i Danmark efter Anden Verdenskrig.

H ftet vil i første gang blive udsendt som en e-publikation inden årsskiftet, og det er herefter hensigten at prøve at rejse fondsmidler til en trykt udgave, der kan bruges af afdelingerne i det lokale arbejde.

Foreningens filmsamling

Husk, at Landsforeningen råder over en filmsamling, som det er gratis for foreningens medlemmer at l ne af.

En aktuell liste over samlingens bestand kan altid ses på Landsforeningens hjemmeside: <http://dkrus.dk/nydkrus/Filmsider/filmramme.htm>

Næste nyhedsbrev

Da det er hensigten, at nyhedsbrevet skal udsendes ca. 2 gange årligt. Næste nyhedsbrev forventes udsendt i foråret 2015.

Husk, at du altid kan læse aktuelle nyheder om Rusland på Landsforeningens hjemmeside (www.dkrus.dk).